

4

สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก  
ที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย

นายสมพงษ์ พลสูงเนิน



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-129-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014030

117/15 82 36

STATE AND PROBLEMS IN OPERATING SMALL SECONDARY SCHOOLS  
WITH BELOW-TARGET ENROLMENT

Mr. Sompong Polsungneon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement  
for the Degree of Master of Education  
Department of Educational Administration  
Graduate School  
Chulalongkorn University  
1988  
ISBN 974-569-129-1





สมพงษ์ พลสูงเนิน : สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดเล็ก ที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย (STATE AND PROBLEMS IN OPERATING SMALL SECONDARY SCHOOLS WITH BELOW-TARGET ENROL) อ.ที่ปรึกษา :

ผศ.ดร.สำนานจิตร์ ลุคนทรทรัพย์, 195 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผลการวิจัยพบว่า กรมสามัญศึกษา ได้มีการจัดสรรทรัพยากร ส่งเสริมสนับสนุนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการ ส่วนโรงเรียนได้ดำเนินงานตามโครงการใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรณรงค์เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าเรียนต่อมากขึ้น ด้านประเมินฐานะผู้ปกครองนักเรียน ด้านการคัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน ด้านการจัดโรงเรียนตามแผนเต็มรูป ด้านการคัดแผนการเรียนและการบริหารหลักสูตร และด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น และความสัมพันธกับชุมชน ส่วนปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการนั้น ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาทุกด้าน ได้แก่ กรมสามัญศึกษาไม่สามารรถจัดสรรอัตราค่าส่งครู-อาจารย์ให้ตรงตามที่โรงเรียนต้องการโดยเฉพาะครู-อาจารย์ที่สอนวิชาอาชีพขาดแคลนงบประมาณ การคัดเลือกครูผู้สอนให้โรงเรียนล่าช้าและไม่เพียงพอ ส่วนการดำเนินงานของโรงเรียน พบว่ามีปัญหาผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา การประเมินฐานะผู้ปกครองนักเรียนเพื่อยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา ผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูลที่เป็นจริงและมีจำนวนนักเรียนเพื่อยกเว้นเงินบำรุงการศึกษามีจำนวนมากกว่าที่กำหนดไว้ หนังสือให้นักเรียนยืมเรียนขาดสูญหาย การจัดโรงเรียนตามแผนเต็มรูป โรงเรียนรับนักเรียนได้ไม่เต็มตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด ครู-อาจารย์ไม่มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอน สอนมากรายวิชาเกินไป โรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การศึกษา โรงเรียนไม่สามารถนำทรัพยากรจากชุมชนมาเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา เช่นไม่มีสถานประกอบการด้านวิชาชีพให้นักเรียนฝึกทักษะและชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรในการดำเนินงานของโรงเรียน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา  
สาขาวิชา ..... บริหารการศึกษา  
ปีการศึกษา ..... 2530

ลายมือชื่อนิติ .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....  
Thana Jitum

SOMPONG POLSUNGNEON : STATE AND PROBLEMS IN OPERATING SMALL  
SECONDARY SCHOOLS WITH BELOW-TARGET ENROLMENT : ASST. PROF.  
SNANCHIT SUKONTASAP, PH.D., 195 pp.

The purposes of this research were to study the state and problems in operating small secondary schools with below-target enrolment under the Small Schools Improvement Project of the Department of General Education (DGE), Ministry of Education.

The findings of the research revealed that DGE allocated educational resources to the project schools to enable them to carry out their duties as prescribed in the project. Schools implemented project activities in 6 aspects; enrolment increase campaign, evaluation of the financial status of students families for tuition-fee exemption, text-book lending services, School master plan, organizing teaching-learning programmes and curriculum administration and utilization of local resources and community relations Concerning the obstacles in carrying out the project, the schools confronted with problems of lack of vocational teachers, limitation of the budget, delay in delivery and insufficiency of supplies and materials. It was also found that the student parents were unaware of the importance of education, they gave false information about their own financial status and there were more students to be exempted from paying the tuition-fee than the specified number. Some text-books lent to the students were damaged and lost, the number of the students enrolled were lower than the projection. Some teachers had overloaded teaching periods and some had to teach in the subjects out of their fields of study. Other problems were lack of educational materials and local resources such as local industries for skill practice and lack of cooperation from the community.

ภาควิชา .....  
สาขาวิชา .....  
ปีการศึกษา ..... 2530

ลายมือชื่อนิติ .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย" ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้การช่วยเหลือ ตั้งแต่เริ่มด้วยการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอน จนกระทั่งเสร็จสิ้นการทำวิทยานิพนธ์โดยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้แก่ นายกมล ธิโสภา รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดร.สุวัฒน์ เงินฉ่ำ ผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา ดร.วัลลภ กันทรัพย์ ผู้อำนวยการกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ และดร.อาคม จันทสุนทร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ขอขอบพระคุณ นายสุนันท์ สีสลักษณ์ นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ให้ความเอื้อเฟื้อด้านที่พัก และอนุเคราะห์ให้ใช้ยานพาหนะในระหว่างเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลและขอขอบคุณ คุณนางลักษณ์ พลสูงเนิน ที่สนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนนิสิตภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน และยังได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้บริหาร ครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และเจ้าหน้าที่กองแผนงาน กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในการให้สัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลและให้เอกสารต่าง ๆ ในการศึกษาข้อมูล

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านที่กล่าวมาข้างต้น จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นายสมพงษ์ พลสูงเนิน  
ผู้วิจัย

## สารบัญ

		หน้า
	บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
	กิตติกรรมประกาศ.....	ข
	สารบัญตาราง.....	ช
	บทที่	
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
	ขอบเขตการวิจัย.....	6
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
	ลำดับชั้นในการวิจัย.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	โครงการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.....	11
	ปัญหาการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา.....	13
	โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดกรมสามัญศึกษา.....	16
	โครงการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก.....	19
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	28
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	28
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29

บทที่		หน้า
3	(ต่อ) การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจาก	
	แบบสอบถาม.....	35
	ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มประชากรจากการสัมภาษณ์	
	และจากแบบสอบถาม.....	36
	ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน	
	มัธยมศึกษาขนาดเล็ก.....	46
	ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์และผลจากแบบสอบถาม	
	เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุง	
	โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก.....	85
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เอกสาร.....	116
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	119
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	119
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	121
	สรุปผลการวิจัย.....	121
	ตอนที่ 1 สถานภาพของประชากร.....	121
	ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยม	
	ศึกษาขนาดเล็ก.....	122
	ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยม	
	ศึกษาขนาดเล็ก.....	125



	หน้า
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	146
ประวัติผู้เขียน.....	195

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรที่โรงเรียนที่ใช้ในการวิจัย.....	29
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและรับคืน จำแนกตามโรงเรียน.....	33
3	สถานภาพของเจ้าหน้าที่กรมสามัญศึกษา จำแนกตามหน่วยงาน.....	36
4	สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ .....	37
5	สถานภาพของครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอน จำแนกตามเพศ อายุ .....	43
6	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก.....	46
7	สภาพการดำเนินงานของกรมสามัญศึกษาในด้านการส่งเสริมสนับสนุน.....	50
8	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียน.....	52
9	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของครูอาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ.....	54
10	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการประเมินฐานะผู้ปกครอง.....	57
11	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ.....	60
12	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการจัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน.....	63
13	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ.....	65
14	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านจัดโรงเรียนตามแผนเต็มรูป.....	67
15	สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ ในด้านรูปแบบการจัดโรงเรียนตามแผน เต็มรูป.....	71

ตารางที่	หน้า
16 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการจัดการเรียน.....	75
17 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ ในด้านการจัดการเรียน.....	77
18 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น.....	79
19 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจากการให้สัมภาษณ์ ของครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ ในด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น.....	82
20 ปัญหาในการดำเนินงานของกรมสามัญ.....	86
21 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน.....	92
22 ปัญหาในการดำเนินงานจากการสัมภาษณ์ครู-อาจารย์ที่เป็นกรรมการฯ.....	100
23 ปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ที่ ปฏิบัติการสอนในด้านการรณรงค์.....	109
24 ปัญหาด้านการประเมินฐานะ ผู้ปกครอง.....	111
25 ปัญหาด้านการจัดหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน.....	112
26 ปัญหาด้านรูปแบบการจัดโรงเรียนตามแผนเต็มรูป.....	113
27 ปัญหาด้านการจัดการเรียนและการบริหารหลักสูตร.....	114
28 ปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรท้องถิ่นและความสัมพันธ์กับชุมชน.....	115